

سعدالله مفتی مرادآبادی است که از دانشمندان و ادیبان سده سیزدهم هجری قمری در هندوستان است. این کتاب شرحی جامع بر معیارالأشعار است که در عین ضبط متن معیارالأشعار، به توضیح مشکلات و مبهمات این کتاب می‌پردازد. این اثر نخستین بار به سال ۱۲۶۳ ق در هند به چاپ رسید و اینک با تصحیح مجدد همراه با متن معیارالأشعار منتشر می‌شود.

اندیشه‌های فلسفی و کلامی خواجه نصیرالدین طوسی، تألیف هانی نعمان فرحات، ترجمه غلامرضا جمشیدنژاد اول، ۴۲۸ ص، ۱۳۸۹ ش.

خواجه نصیرالدین طوسی تنها یک پژوهشگر علمی و فلک‌شناس ریاضیدان نبوده است، بلکه او فیلسوفی بوده که یک دستگاه فلسفی کمال‌پذیر، از هر دو جنبه عملی و نظری، داشته است. وضعیت وی همچون وضعیت فیلسوفان اسلام، از قبیل کندی و فارابی و ابن‌سینا و دیگران است.

فلسفه اسلامی پس از ابوحماد غزالی درگیر دو جریان گردید: جریانی که همگامی با غزالی می‌کند و با فلسفه‌گرایی پنهانی به چیره‌سازی شریعت می‌پردازد. پرچمدار این جریان همان فخر رازی است. جریان دیگر، جریانی است که آشکارا دین‌پژوهی می‌کند و به‌راستی به فلسفه‌گرایی می‌پردازد، و شاخص‌ترین پردازندگان بدان، همان نصیرالدین طوسی است. و این موضوع در حقیقت، خود نشان می‌دهد که پیکار میان فیلسوفان و متکلمان با پیدایش مؤلف تهافت الفلاسفه پایان‌پذیرفته است.

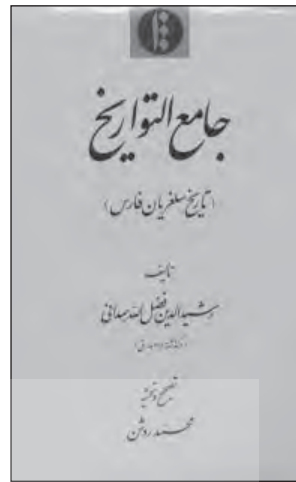
معیارالأشعار (در علم عروض)، تألیف نصیرالدین محمدبن محمدطوسی (۵۹۷-۶۷۲ق) به همراه میزان الأفكار فی شرح معیارالأشعار، تألیف محمدسعدالله مفتی مرادآبادی (سده سیزدهم هجری)، تصحیح محمد فشارکی، ۶۳۱ ص، ۱۳۸۹ ش.

معیارالأشعار در علم عروض و قافیه شعر پارسی و تازی از آثار ابوجعفر محمدبن حسن ملقب به نصیرالدین (۵۹۷-۶۷۲ق) است. این کتاب که چونان دیگر آثار خواجه، نثری پیراسته دارد و از ترتیب و تنسیقی متقن برخوردار است، به جهاتی در زبان فارسی دارای اهمیت است. در تصحیح انتقادی کتاب، نسخه کتابخانه احمد ثالث استانبول اساس قرار گرفته است. تاریخ کتابت این نسخه سال ۷۰۲ق است و با نسخه‌ای که بر خواجه خوانده شده مقابله گردیده است. میزان الأفكار، شرح معیارالأشعار، تصنیف مولا محمد

جامع التواریخ (تاریخ سلغریان فارس)، تألیف رشیدالدین فضل‌الله همدانی (درگذشته ۷۱۸ق)، تصحیح و تحشیه محمد روشن، ۱۴۳ص، ۱۳۸۹ش.

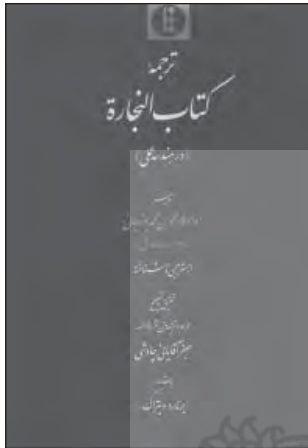
خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی (درگذشته ۷۱۸ ق) طبیب عالم و مورخ دانشمند در سراسر دوره سلطنت غازان‌خان و جانشین او اولجایتو و در ابتدای سلطنت ابوسعید مقام وزارت ایلخان را داشت. او به واسطه علم و مهارتی که در طب داشت به دربار ایلخان راه یافت و در سایه تدبیر و سیاست به مرتبه والایی رسید. او به عنوان مورخی برجسته مقامی ممتاز دارد و تألیفات تاریخی وسیعش به لحاظ وسعت و اعتبار و شیوه علمی اعجاب و تحسین محققان را برانگیخته است. او آثار متعددی از خود به یادگار گذاشته که بخشی در حوزه تاریخ، شماری در معارف دینی نظیر تفسیر، علوم قرآن و احکام و اندکی در طب و آیین مملکتداری می‌باشد.

در این میان جامع التواریخ برجستگی خاصی دارد. البته این اثر تألیف مستقیم خود او نیست، بلکه توسط گروهی از محققان و مترجمان و زیر نظر وی آماده شده است.

رشیدالدین نخست به فرمان غازان‌خان، تألیف تاریخ مغول را آغاز کرد. اما پیش از آنکه تدوین آن به پایان برسد، غازان‌خان در سال ۷۰۴ق درگذشت. این تاریخ در دوره جانشین و برادر وی، سلطان محمد اولجایتو، به انجام رسید. سپس از سوی اولجایتو مأمور شد تا تاریخی عمومی تألیف کند. او این کار بزرگ را شروع کرد و تألیف جامع التواریخ پس از قریب به چهل سال به پایان رسید. اثر حاضر بخش مربوط به تاریخ سلغریان فارس است.

این اثر برای نخستین بار است که بر اساس معتبرترین نسخ تصحیح و به زیور طبع آراسته می‌شود.

ترجمه کتاب النجارة (در هندسه عملی)، تألیف ابوالوفاء محمدبن محمد بوزجانی (۳۲۸-۳۸۸ق)، از مترجمی ناشناخته، تصحیح و تحقیق همراه با ترجمه متن اثر به فرانسه جعفر آقایانی چاوشی، با مقدمه برنارد ویتراک، ۴۹۰ص، ۱۳۸۹ش.

ابوالوفای بوزجانی (۳۲۸-۳۸۸ق) ریاضیدان و منجم نام‌آور ایران اسلامی در بوزجان، که امروزه بخش کوچکی از تربت جام است، متولد شد. زمان زندگی وی مصادف با حکومت آل بویه بود.

پس از آموختن ریاضیات و نجوم در زادگاه خود به بغداد رهسپار شد و جزو ریاضیدانان دربار عضدالدوله و پسرش بهاءالدوله قرار گرفت.

کتاب النجارة که آن را در هندسه عملی به دستور بهاءالدوله دیلمی نوشته است، از جمله آثار ریاضی این دانشمند است که در نوع خود شاهکاری علمی است. از همین رو در زمانهای مختلف مورد عنایت و استناد ریاضیدانان پس از خود بوده است. شروح ابن یونس موصلی و ملامحمد باقر یزدی بر این کتاب که اولی به عربی و دومی به فارسی است هنوز موجود است. گذشته از این دو شرح، دو ترجمه فارسی کهن از این کتاب موجود است که یکی از مترجمی ناشناخته بوده و دیگری ترجمه‌ای است از ریاضیدان قرن نهم هجری ابواسحاق کوبانی.

کتاب حاضر بر اساس ترجمه فارسی کهن از مترجم ناشناخته تصحیح و همراه با ترجمه فرانسه آن ارائه می‌شود.